

فصلنامه بررسی های نظامی

مرکز مطالعات

فصلنامه بررسی های نظامی حاصل کار دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می باشد. این دانشکده از آغاز تأسیس تاکنون همواره تلاش داشته تا در زمینه های مختلف آموزش از قبیل جذب اساتید مجرب، تهیه و تدوین دروس مناسب، بهره گیری از وسایل کمک آموزشی پیشرفته، شیوه های جدید تدریس و ... بر سطح کیفیت دوره های خود بیفزاید، انتشار نشریه ای آموزشی و تحقیقاتی از جمله این اقدامات بود.

نشریه بررسی های نظامی در جهت بر طرف ساختن نیازهای ذیل انتشار یافته است:

- تغییر مداوم کیفیت دروس ارائه شده در دوره ها و لزوم اطلاع فارغ التحصیلان دوره های گذشته از این تغییرات.
- آگاهی از جدیدترین دیدگاهها نسبت به تاکتیکها، اصول و دکتترین های نظامی.
- به تحریر در آوردن تجارب نظامی جنگ تحمیلی.
- اطلاع از تغییر و تحولات نظامی گذشته و جاری در منطقه و جهان.
- ایجاد ارتباط علمی بین دانشجو و دانشکده.
- انعکاس آخرین اخبار دانشکده به مراکز آموزشی و مسئولین ذیربط.
- استمرار و تداوم آموزش فارغ التحصیلان دانشکده.
- درج موضوعاتی که با وجود اهمیت در دروس دوره ها گنجانیده نشده است.

ساختار کلی نشریه

هم اکنون پانزدهمین و شانزدهمین شماره فصلنامه بررسی های نظامی در سال چهارم به چاپ رسیده و در دسترس دانشجویان، صاحب نظران و علاقمندان به امور

نظامی قرار گرفته است. اولین شماره این فصلنامه در تابستان ۱۳۶۹ منتشر گردیده است. صاحب امتیاز این فصلنامه دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می باشد و در زمره مطبوعات سراسری کشور به ثبت رسیده است. فصلنامه بررسیهای نظامی به بررسی مباحثی همچون مباحث نظامی، تاریخی نظامی، جغرافیای نظامی، سیاسی نظامی، تجارب و دستاوردهای جنگ تحمیلی و ... می پردازد.

بررسی محتوی نشریه

الف) بررسی مباحث نظامی

در اکثر شماره های فصلنامه بررسی های نظامی مقالاتی با عناوین مختلف از جمله: «پیشرفتهای تاکتیکی در نبرد زمینی»، «استراتژی مقدمات و کلیات»، «استراتژی و کاربرد آن»، «جنگ هوا و زمین در آینده»، «دوره عالی جنگ، مبدأ تبیین استراتژی عملیاتی و نظامی» و ... در ارتباط با مباحث نظامی آمده است. این بخش از محتوای خوبی برخوردار می باشد، بطور مثال در شماره ۱۵ و ۱۶ این نشریه مقاله ای تحت عنوان «دوره عالی جنگ، مبدأ تبیین استراتژی عملیاتی و نظامی» آمده است که در آن در ارتباط با اهداف و ویژگیهای دوره عالی جنگ سپاه آمده است:

- ۱- توسعه فکری دانشجویان دوره پیرامون مفاهیم و مبانی استراتژی و قدرت ملی و عناصر تشکیل دهنده آن و تأثیر اهرمهای قدرت جمهوری اسلامی بر استراتژی دفاعی امنیت ملی کشور.
- ۲- گسترش فضای ذهنی فرماندهان در زمینه امنیت ملی جمهوری اسلامی، تهدیدات امنیت ملی، استراتژیهای نظامی مقابله با تهدیدات و بررسی موازنه قدرتهای نظامی تأثیرگذار بر استراتژی ملی جمهوری اسلامی.
- ۳- ایجاد مهارت و توانمندی در تبیین استراتژی نظامی کشور با بهره گیری از اصول و مبانی طرح ریزی استراتژیک و تجزیه و تحلیل جنگهای مهم تاریخ معاصر.
- ۴- ایجاد قابلیت و توانایی کافی در مورد تهیه طرحهای دفاعی کشور.
- ۵- ایجاد روحیه تحقیق، تجزیه و تحلیل و تفکر منطقی و سیستماتیک در فرماندهان.

ب) بررسی مباحث تاریخی، نظامی

مقالاتی همچون آشنایی با استراتژیست‌های نظامی تاریخ، استراتژی زمینی یا دریایی گذشته، حال، آینده و... در این مقوله آمده‌اند. این بخش در بعضی از شماره‌های فصلنامه آمده است و تقریباً می‌توان گفت قسمت محدودی از نشریه را در بردارد.

ج) بررسی مباحث سیاسی نظامی

در این بخش نیز مقالاتی تحت عناوین «دکترین نظامی شوروی و آینده آن»، «جنگهای تحمیلی و سیاستهای خارجی جمهوری اسلامی ایران»، «مواضع قدرتهای بزرگ و جنگ ایران و عراق»، «استراتژی امنیت راههای دریایی ناتو»، «موشکهای بالستیک در جهان سوم»، «مروری اجمالی بر روابط نظامی آمریکا و ایران و... آمده‌است به عنوان مثال در بحث مروری اجمالی بر روابط نظامی آمریکا و ایران دوره زمانی این روابط را ضمن تقسیم آن به سه مقطع زمانی ذیل مورد بررسی اجمالی قرار داده است.

- مقطع اول: از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۰ (۱۹۶۱-۱۹۵۳)

- مقطع دوم: از سال ۱۳۴۰ تا ۱۳۴۷ (۱۹۶۹-۱۹۶۱)

- مقطع سوم: از سال ۱۳۴۷ تا ۱۳۵۷ (۱۹۷۹-۱۹۶۹)

در پایان این بحث مؤلف به نتیجه‌گیری نهایی پرداخته است.

د) بررسی مباحث تجارب و دستاوردهای جنگ تحمیلی

«عملیات بیت المقدس ۲ شمال سلیمانیه»، «تحلیل نبرد - عملیات فتح المبین»،

«سیر عملیات نامنظم در جنگ تحمیلی»، «تحلیل نبرد عملیات والفجر ۸ (فاو)»،

«بررسی ارزشها و ثمرات جنگ تحمیلی»، «علل و عوامل بروز جنگ تحمیلی» و...

مقالاتی است که در بحث دستاوردها و تجارب جنگ گنجانیده شده است. این بخش از مقالات از محتوای بسیار خوبی برخوردار است.

به عنوان مثال در بررسی ارزشها و ثمرات جنگ تحمیلی به موارد ذیل اشاره شده است.

۱) تبیین مقام شهادت به عنوان آخرین منزل سلوک.

۲) بازماندگان جنگ به عنوان الگوهای دینداری.

۳) تبلور اسلام انقلابی.

- (۴) روحیه بسیجی.
- (۵) فرماندهی انقلابی.
- (۶) رشد و بالندگی سپاه.
- (۷) تثبیت نظام جمهوری اسلامی.
- (۸) شکستن ابهت ابرقدرتها و ارائه راه جدید.
- (۹) بخش محدودی از فصلنامه نیز به موارد ذیل اختصاص دارد:
- (۱) بررسیهای نظامی.
- (۲) معرفی کتاب.
- (۳) عملکرد دانشکده فرماندهی ستاد.
- (۴) معرفی مؤسسه مطالعات استراتژیک آمریکا.
- (۵) معرفی مؤسسه بین المللی مناقشه و تروریسم (لندن).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی